

CHWALIĆ SIĘ (65) *vb impf*

się (48), się (17).

W inf: -ã- (10), -a- (3); -ã- *GórnDworz* (3), *SkarŻyw, Calag*; -a- *BielKron*; -ã- : -a- *Mącz* (2 : 1), *WujNT* (3 : 1). ◊ *W pozostałych formach* -ã-.

inf chwalić się (13). ◊ *praes 1 sg* chwalebę się (2). ◊ *2 sg* chwálisz się (3). ◊ *3 sg* chwali się (14). ◊ *2 pl* chwalicie się (1). ◊ *3 pl* chwala się (4). ◊ *praet 3 sg m* chwalił się (5). ◊ *fut 2 sg m* będziesz się chwalić (1). ◊ *imp 2 sg* chwał się (5). ◊ *3 sg* niech się chwali (5). ◊ *2 pl* chwalcie się (1). ◊ *3 pl* niechaj się chwala (1). ◊ *con 3 sg m* by się chwalił (1). ◊ *n* by się chwaliło (1). ◊ *3 pl m pers* by się chwailili (3). ◊ *part praes act* chwając się (5).

Sł stp s.v. chwalić, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

1. *Chępić się, pysznić się; gloriari Mącz, Calag, Calep, Cn; iactare se Mącz, Cn; exultare Mącz; assumere in laudem, se efferre a. extentare a. ostentare, sublate de se dicere Cn* (61) : *BielŻyw* 130; *GlabGad* O8; *Niechwal fie sam/ niechay cię kto inny chwali. March³ V2; Mącz* 11a, 161c, 221a [4 r.], 365b; *SarnUzn* C4; *co miał ná fię fkarzyć/ to fie chwalił GórnDworz* Q4, D7 [2 r.], D7v [2 r.], E8v, 12, K7; *BielSpr* 39; *BudNT 2.Cor* 11/18; *Calag* 445a; *Calep* 458b; *Phil* M3; *WujNT Ioann* 8/54, s. 643, 2.Cor 12/1, s. 645 *marg*

chwalić się z czego (10): *A gdi zabywŷzy da fto/ albo dziefiec grziwien/ przifiągłby ze iuz zato doffyc Bogu vczinił/ y ielcze fię ftego chwali* *SeklKat* 14; *BielKom* Fv; *Lámech pełny hárdości y okrucieńftwá/ chwali fię przed żonámi z fwey mocy. BibRadz* I 3 *marg; BielKron* 46, 58, 216v, 246; *Mącz* 221a; *GórnDworz* I5v; *WujNT* 622.

chwalić się kim, czym (4): *RejKup* t7; *RejWiz* 97; *Kártágińfcy chwalał fie fwoim poftem fmiáłym PaprPan* R2. *Cf Ze zdaniem.*

chwalić się przed kim, przed czym (3): *BibRadz* I 3 *marg; BielKron* 115; *chwalił fię iáwnie przed wfzytkim zgromádeniem ludzi/ że wfzytkie ile ich ná świećie/ nie tylko wyzwolone ábo fzkolne/ ále teŷ ręczne náuki y rzemieřlá vmiá* *KlonFlis* A2.

chwalić się z kim, z czym (4): *BielKron* 46, 100, 270v; *Nie chwalcie fie Perfowie tu s krolikiem wálfzym PaprPan* Sv.

chwalić się w czym (7): *y chwalał fie w moczy fwey TarDuch* E2v; *LubPs* V6; *BielKron* 254; *SarnUzn* C4 [2 r.]; *Lecz fię niech chwali brát pokorny/ w wywfżeniu fwoiem [Glorietur autem frater humilis in sublimitate sua]. BudNT Iac* 1/9. *Cf Ze zdaniern.*

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: stąd (1), tym (1), w tym (1); iż (3), że (2), aby (1), jako(by) (2)] (8): *chwalił fie iakoby on nalepfzy dom miał. BielŻyw* 70; *BielKron* 46, 115 [2 r.], 434; *SarnUzn* C4; *Ale ielcze fię nie chwal/ tym że żoraw drugi/ Wyrwawŷzy mu/ ták wiele wbił ich w rožen długi. KmitaSpit* C5v; *KlonFlis* A2.

W charakterystycznym połączeniu: chwalić się sam (9).

Przysłowie: złe fášiądy maćie/ fámi fie chwalicie. WujJud 245.

Szeregi: »chwalić się, (abo) ganić się« [szyk 1 : 1] (2): bo będziefzli fie chwalić niczym nie będziefz będziefzli fie ganił, błaznem zoftaniefz. BielŻyw 88; *SkarJedn* 71.

»chwalić się a pysznić« (1): á gdy się s tego chwalił á pyfznił/ przełtrzełił mu gárdło Paris *BielKron* 58.

2. *Być chwalonym* (2) : y chwalić fię słuźnie máią ci co ták wierzą. *SkarŻyw* 306; żeby fię tym fpołobem dobre chwaliło y záchowáło/ á złe zgánione precz odrzuciło. *CzechEp* 233.

3. *Być godnym zalecenia* (2) : Nie chwali fię *dominium absolutum*. *SkarKazSej* 691b *marginis*.

Fraza: »sama się rzecz chwali« (1): Niepotrzeba wiechy wybornemu winu/ á fama fie rzecz dobra chwali. *FalZioł* +2v.

Synonimy: 1. *bucić się, chęłpic się, chlubić się, kokoszyć się, okazować się, pysznić się, sławić się.*

Formacje pochodne: *pochwalić się, wychwalić się; pochwalać się, przechwalać się, wychwalać się.*

Cf **CHWALĄCY SIĘ**

ZZa